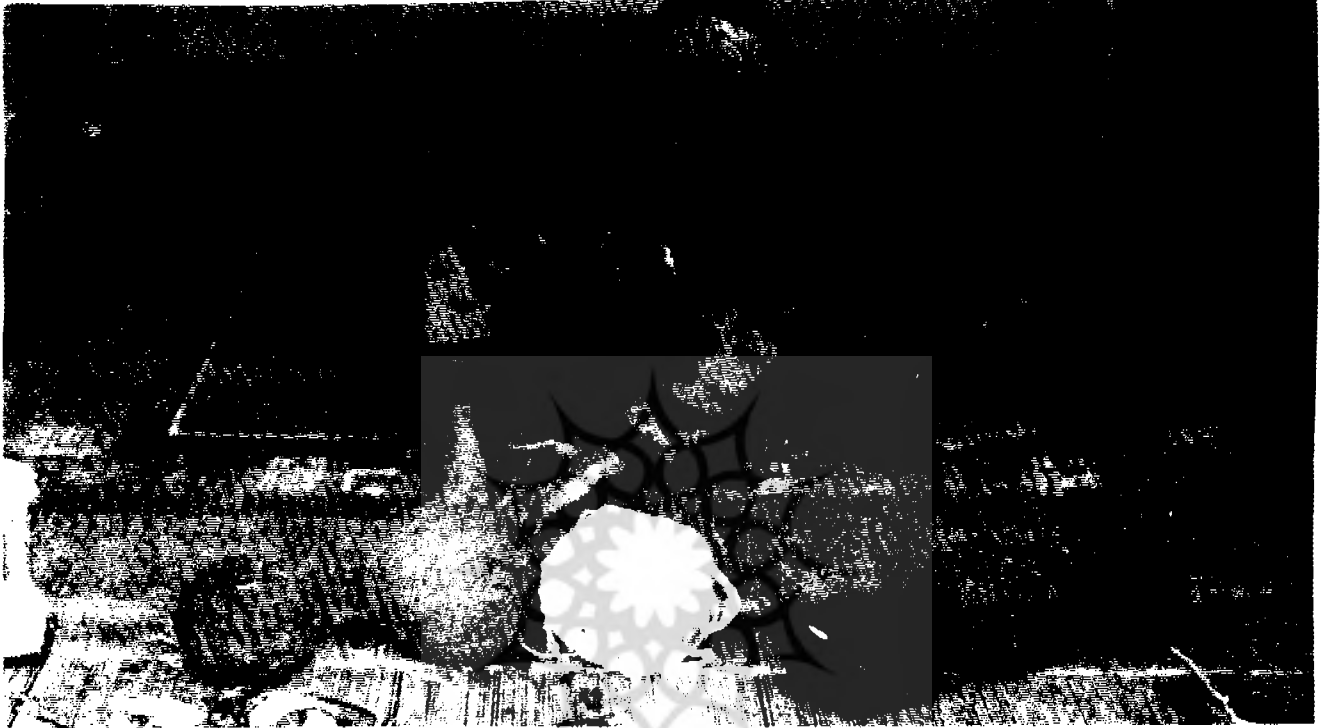

فرش بالاترین ارزش افزوده و کمترین میزان ارزبری را دارد

فرش و صنایع و خدمات مرتبط با آن قادر است با کمترین ضریب سرمایه، بالاترین

محرومی است که با کمترین امکانات در طی قرن‌ها به آفرینش جلوه‌هایی شگفت‌انگیز پرداخته و تقدیم جامعه جهانی کرده است.

یحیی آل اسحاق وزیر بازرگانی معتقد است که فرش بالاترین ارزش افزوده و کمترین میزان ارزبری را در مقایسه با سایر مصنوعات دارد.

وی می‌گوید: بدون تردید فرش علاوه بر ابعاد اقتصادی آن، مظهری از هنر ملی و میراث فرهنگی جمهوری اسلامی ایران است و حفظ و حراست، بسط و گسترش آن یک وظیفه ملی برای تمامی آحاد جامعه اسلامی است.

وی گفته است: پیوند بین آثار تاریخی و طرح‌ها و نقشه‌های فرش اصیل ایرانی، نمایانگر ابعاد فرهنگی این صنعت و بیان‌کننده نوآوری، خلاقیت و اوج شکوفایی هنر روستاییان و طبقات

به گفته او، صنعت فرش در حال حاضر جایگاه ویژه‌ای در ساختار اقتصادی کشور دارد. بر اساس آمارهای رسمی بالغ بر یک‌سوم صادرات غیرنفتی کشور به فرش اختصاص دارد. در سال ۱۳۷۳ این رقم معادل یک میلیارد و ۶۷۴ میلیون دلار بوده که حدود ۳۸ درصد از صادرات غیرنفتی کشور را شامل شده است.

وی می‌گوید: در شرایطی که بیکاری و مهاجرت، دو مانع عمده در راه توسعه فراگیر اقتصادی محسوب می‌شوند، تولید

✽ هنر قالیبافی در ایران عصر

صفوی به‌ویژه در زمان شاه‌عباس بزرگ به اوج خود رسید. در این زمان کارگاه‌های بزرگ شهری قالیبافی تشکیل شد و اساتید فرش با خلاقیتها و ذوق و قریحه خود انواع طرح‌های اصیل شاه‌عباسی، لچک‌ترنج، گلدانی، قاب‌قرانی و ... اسلیمی‌های بسیار زیبا را خلق کردند. در همین دوران تجارت خارجی فرش شروع شد.

در صنعت فرش، نگرش و استراتژی جدیدی را در تمامی فرآیند تولید و تجارت آن الزام آور می‌سازد. دگرگونی در ساختار اقتصادی بین‌المللی، ضرورت تغییر ساختار در تولید و صادرات را برای ایران گریزناپذیر می‌سازد.

وی معتقد است: حداقل انتظار این است که برنامه‌های جامعی برای توسعه صنایع جنبی فرش طراحی شود و به اجرا درآید تا کشور بتواند در حداقل زمان ممکن در این برنامه تغییر ساختاری، تولیدکننده و صادرکننده مواد اولیه‌ای نظیر نخ و رنگهای موردنیاز صنعت قالیبافی باشد. این مطمئن‌ترین روش برای توسعه صنعتی با تکیه بر یک صنعت بومی است.

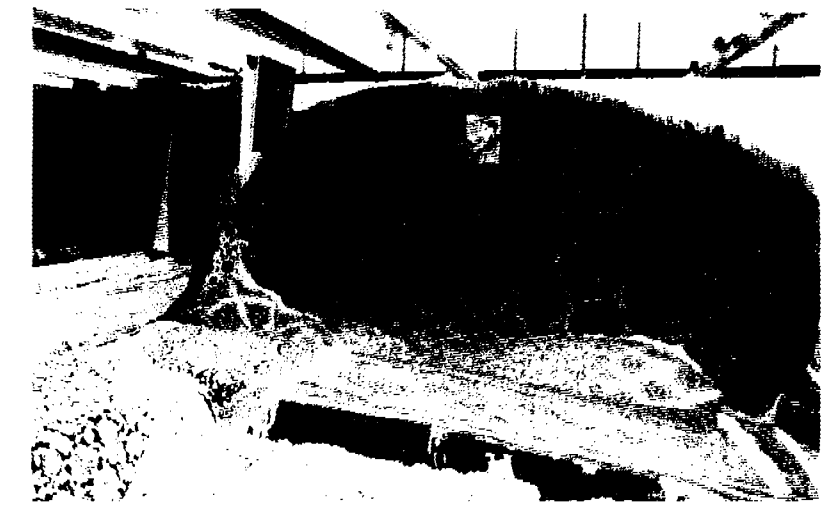
وی گفت: برای تحقق این امر، می‌باید شیوه‌هایی اتخاذ شود تا حاصل و ارزش افزوده این صنعت به نحو متعادلی بین تولیدکنندگان، تجار، عاملین صادراتی و شاغلین در بخشهای مختلف این صنعت توزیع گردد.

هیچ کالایی اهمیت و منزلت فرش دستباف را ندارد

مهندس علی سعیدلو معاون صادرات وزارت بازرگانی و رییس کل مرکز توسعه صادرات ایران، در گفت‌وگو با خبرنگار ما اظهار داشت: به جرأت می‌توان ادعا کرد که در گه‌گاه سال اخیر، هیچ کالایی اهمیت و منزلت فرش دستباف را در صادرات کشور نداشته است.

وی گفت: این هنر ظریف از یک طرف برای ۸ تا ۱۰ میلیون نفر از هموطنان اشتغال ایجاد کرده و از طرف دیگر هر سال صدها میلیون دلار درآمد ارزی نصیب اقتصاد کشور کرده است.

سعیدلو گفت: در برنامه اول توسعه اقتصادی از محل صدور فرش دستباف

وصف سازماندهی جدید در شرکت‌های صادراتی به منظور جلوگیری از رقابت ناسالم بین صادرکنندگان ایرانی، سرمایه‌گذاری در خصوص تنوع بازارهای صادراتی و کسب بازارهای جدید در جنوب شرقی آسیا، اروپا، آمریکا و خاورمیانه، کنترل در کیفیت مواد اولیه و حفظ اصالت فرشهای ایرانی، توجه به سلیقه مصرف‌کنندگان، فراگیری روشهای نوین بازاریابی و بررسی دقیق و علمی در کاهش هزینه تمام‌شده فرشهای صادراتی، می‌تواند به موقعیت و جایگاه فرش ایران در بازار جهانی کمک کند.

وزیر بازرگانی اظهار داشت: تقلید از نقشها و طرح‌های ایرانی که در سالهای اخیر در کشورهای مختلف رواج یافته، به مبارزه‌ای سازمان‌یافته نیاز دارد. تبلیغات برای شناساندن فرشهای اصیل ایرانی و حراست از حقوق معنوی طرح‌ها و نقشهای ایران از طریق سازمانهای بین‌المللی به‌ویژه سازمان جهانی مالکیت معنوی، می‌تواند اقدامی اولیه در این خصوص باشد.

وی افزود: روند نزولی قیمت فرش در مقایسه با مصنوعات و کالاهای وارداتی به اقداماتی برای جلوگیری از رقابت ناسالم و تثبیت نرخ ارز نیاز دارد. تغییرات ساختاری

سطح اشتغال را به‌ویژه در بیکاری‌های فصلی فراهم آورد. اگر فرشبافی به عنوان شغلی تکمیلی موردنظر باشد، با پوشش دادن بخشی از هزینه‌های خانوار، می‌تواند از مهاجرت بی‌رویه جلوگیری کند.

آل اسحاق درباره وضعیت بازار جهانی فرش می‌گوید: واقعیات کنونی بازار جهانی، شامل ازدیاد رقبای خارجی فرش، تقلید از طرح‌های فرشهای ایرانی و روند نزولی قیمت جهانی فرش و به‌ویژه تغییر در ساختار تجارت جهانی، دگرگونی و تحول همه‌جانبه‌ای را در تولید، خدمات، سازماندهی قوانین و مقررات و مدیریت صادرات طلب می‌کند.

وی افزود: رقبای جهانی با شیوه‌های هجوم صادراتی مصمم هستند تا سهم بیشتری از بازار را تصرف کنند. با این

*** اتخاذ سیاستهای ارزی جدید، سپردن پیمان ارزی و ضرورت بازگرداندن ارز حاصل از صادرات غیرنفتی به اقتصاد ملی، بر صادرات فرش اثر نامطلوبی داشت و در نیمه نخست سال جاری، ارز حاصل از صدور فرش ۳۳ درصد کمتر از مدت مشابه سال قبل بود.**

بالغ بر ۴/۴ میلیارد دلار درآمد ارزی داشتیم. در سال گذشته صادرات فرشهای پشمی و ابریشمی دستباف به یک میلیارد و ۶۷۴ میلیون دلار رسید که از رشدی معادل ۱۶ درصد نسبت به سال ۱۳۷۳ (که درآمد صادرات فرش یک میلیارد و ۶۷۴ میلیون دلار بود) برخوردار شد.

در قبل و بعد از پیروزی انقلاب، هیچگونه حمایتی از فرش ایران نشده است

مهندس علی نقی خاموشی رییس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران درباره حمایت از فرش ایران می‌گوید: فرش ایران برابر با هنر ایران است و باید از آن به‌طور قانونی حمایت

شود، به نحوی که کشورهای دیگر نتوانند از آن کپی کنند. متأسفانه در قبل و بعد از انقلاب هیچگونه حمایتی از این هنر در خارج از کشور نشده است.

وی افزود: به همین دلیل شاهد هستیم که فرشهایی با قدمت چندصد ساله و مشهور در دنیا، زیردست سودجویان قرار گرفته و بدل آنها را به بازارهای جهانی

عرضه کرده‌اند. بدل فرشهایی که به نام فرش واقعی ایران وارد بازار می‌شود، در اثر عدم حمایت از فرش ایرانی است.

وی گفت: بین کالاهای صادراتی ایران، هیچ اثری بیش از فرش ارزش ندارد. در نتیجه باید نقشهای فرش ایران در سازمان بین‌المللی حفظ حقوق بین‌المللی که ایران از قبل از انقلاب

اسلامی در آن عضویت داشته، به ثبت برسد تا کشورهای دیگر نتوانند نقوش مشهور فرش ایران را تقلید و با نام فرش ایرانی به بازار عرضه کنند.

وی با اشاره به ضرورت صدور شناسنامه برای فرش اظهار داشت: یکی از هنرهای فرش ایران، سرمایه‌گذاری روی آن است، ولی در چندین سال اخیر با

اینکه تمامی قیمت‌ها افزایش یافته، قیمت فرش ایران کاهش یافته است. در نتیجه برای نجات موجودیت فرش ایران و حفظ اصالت آن، الصاق شناسنامه فرش ضرورت دارد. با وجود شناسنامه، خریدار می‌فهمد چه می‌خرد و چه می‌فروشد.

وی گفت: شناسنامه فرش باعث می‌شود که مشتریان خارجی، فرش بدون شناسنامه خریداری نکنند. اما دو گروه با این عقیده مخالف هستند. گروه اول از تقلب در زمینه فرش ایران منافعی کسب می‌کنند، اما گروه دوم هنوز متوجه نیستند که شناسنامه در میان مدت و بلندمدت به نفع آنهاست.

وی درباره مزیت صدور شناسنامه برای فرش گفت: اگر تجارت فرش در این راه گام بردارد، در سه سال آینده، به یقین جلوی هر گونه بدل‌سازی و عرضه فرشهای بدلی به جای فرش ایران گرفته خواهد شد و فرش ایران «با شناسنامه» به قیمت بالاتری در بازار جهانی به فروش می‌رود، ضمن آنکه از ناقص و بدبافی جلوگیری می‌شود.

وی افزود: شناسنامه به کم یا زیاد شدن صادرات فرش ربطی ندارد، بلکه اعتبار فرش ایران را در بازارهای جهانی بالا می‌برد و رقبای بدل‌فروش از بازار کنار زده می‌شوند.

وی گفت: به شرط آنکه فرش هویت اصلی خود را در خارج باز یابد، آینده آن بسیار مطلوب خواهد بود. اگر قاچاق فرش متوقف شود، در سال جاری صدور آن بهبود خواهد یافت، البته روی قیمت‌های صادراتی باید تجدیدنظر شود و این مسأله توسط کارشناسان بررسی شود.

وی درباره برگزاری نمایشگاه جهت تبلیغ هویت فرش ایرانی گفت: نمایشگاه‌هایی که جنبه صادراتی دارند باید با دید برون‌نگر برگزار شوند و در این زمینه تبلیغات وسیع و تسهیلات لازم برای جلب مشتریان خارجی از ضروریات است. متأسفانه حضور خریداران خارجی در نمایشگاه‌های گذشته مطابق با این انتظار نبوده و نتایج مطلوبی حاصل نشده است. برای رفع این مشکل باید امکانات جذب توریست فراهم شود و کشور را از نظر هتل، وسایل حمل و نقل، تعداد پروازها و نحوه صدور ویزا تجهیز کرد. در ضمن برای جذب خریداران خارجی باید تبلیغات وسیعی انجام شود.

صادرکنندگان فرش باید در تعیین سرنوشت خود سهیم باشند

اکبر هریسچیان رییس اتحادیه صادرکنندگان فرش ایران اظهارداشت: صادرکنندگان فرش باید در تعیین سرنوشت خود سهیم باشند، اما غالباً تصمیمات اتخاذشده بدون حضور نمایندگان آنها انجام شده است.

وی گفت: اتحادیه، تشکیل شورای عالی فرش را به وزارت بازرگانی پیشنهاد کرده است به طوری که در این شورا دست‌اندرکاران، کارشناسان و خبرگان فرش شرکت کنند تا از تصمیمات خلق‌الساعه و زودگذر جلوگیری شود.

هریسچیان اظهار داشت: صنعت فرش برای بیش از ده میلیون نفر اشتغال ایجاد کرده است در حالی که هیچگونه بار و هزینه‌ای برای کشور ندارد.

وی درباره سیاست جدید ارزی و اثر آن

*** سیاست آزادسازی تجاری که در دوره اجرای نخستین برنامه پنج‌ساله توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور اتخاذ شد، به رونق تولید و تجارت فرش انجامید تا جایی که ارزش صادرات فرش در سال گذشته به یک میلیارد و ۶۷۴ میلیون دلار رسید.**

بر صادرات فرش گفت: اعلام سیاست جدید ارزی مبنی بر ورود ارز حاصل از صادرات، یک‌باره صنعت فرش و صادرکنندگان را گیج کرده است، به طوری که آمادگی صادرات فرش را ندارند. البته در این زمینه به مسؤولان دولتی پیشنهادهایی شده است اگر چه صادرکنندگان فرش از این سیاست حمایت می‌کنند.

وی افزود: صادرات فرش اهمیت زیادی دارد و ۴۰ درصد ارزش کالاهای صادراتی غیرنفتی کشور را تشکیل می‌دهد.

هریسچیان درباره ضرورت صدور شناسنامه فرش اظهار داشت: شناسنامه فرش یک نوع مانع برسر صادرات فرش است و با وجود وقت و هزینه زیادی که برای شناسنامه صرف می‌شود، موافقی را بر سر راه صادرات آن به وجود می‌آورد. شناسنامه مانع تقلید طرح و نقشه فرش ایران از سوی رقبا نیست. آنهایی که قبلاً بافت فرش ایران را تقلید می‌کردند، از این پس شناسنامه ایران را نیز تقلید و جعل می‌کنند.

وی گفت: طرح، رنگ و نقشه خوب به

شناسنامه ترجیح دارد. اگر این مواد خوب باشد، به شناسنامه احتیاجی نیست. اتحادیه مفید بودن شناسنامه را در برخی موارد کتمان نمی‌کند. برای بعضی از کشورها و در پاره‌ای از بازارهای جهانی، شناسنامه مفید است. به همین دلیل اتحادیه اختیاری بودن آن را توصیه می‌کند.

وی افزود: برای بازار ژاپن، شناسنامه مفید است، زیرا در این بازار زمانی اگر شناسنامه پشت فرشهای ایرانی الصاق نمی‌شد، فرش به فروش نمی‌رفت ولی برای برخی از فرشهای ایرانی شناسنامه مضر است و دولت نیز به این امر واقف می‌باشد.

نرخ ارزیابی فرشهای صادراتی غیرواقعی و متورم است

دکتر کیخسرو سبچه عضو هیأت‌مدیره اتحادیه صادرکنندگان فرش گفت: صادرکنندگان فرش از سیاست ارزی جدید حمایت می‌کنند اما نرخ ارزی فرشهای صادراتی غیرواقعی و متورم است و باید اصلاح شود.

وی اظهار داشت: مهلت شش‌ماهه برگشت ارز نیز باید به یکسال تغییر کند و

«اکبر هریسچیان رییس اتحادیه صادرکنندگان فرش: تشکیل شورای عالی فرش با حضور دست‌اندرکاران، کارشناسان و خبرگان فرش ضرورت دارد تا از اتخاذ تصمیمات خلق‌الساعه و زودگذر جلوگیری شود.»

عاید ایران خواهد کرد. شناسنامه وضع موجود یک فرش را معرفی می‌کند و هیچگونه ضمانت اجرایی در خارج از کشور ندارد. ارگان‌ها و اتحادیه‌های مختلف نیز مخالفت خود را با اجباری بودن شناسنامه فرش اعلام کرده‌اند.

دکتر سبچه درباره‌ی شورای عالی فرش گفت: ارگان‌های مختلفی در زمینه تولید و صادرات فرش فعال هستند که اهم آنها جهاد سازندگی، کمیته امداد، سازمان صنایع دستی، سازمان بهزیستی و شرکت فرش می‌باشند. بین این ارگان‌ها و بازار هماهنگی وجود ندارد. در همین حال ادارات مختلف برای سامان دادن بر گرفتاری‌های خود تصمیمات مختلفی می‌گیرند. سازمانی که بتواند به تمامی مشکلات فرش اشراف داشته باشد و یک برنامه بلندمدت را برای تولید و صادرات فرش تدوین کند، هنوز وجود ندارد. از سوی دیگر تولید و صادرات فرش در اثر تغییر دایم مقررات، پیوسته دستخوش تلاطم است و این نوسانات بی‌درپی، برنامه‌ریزی‌های آینده را دچار

به صادرکنندگان فرش اجازه داده شود بخشی از ارزی را که تحصیل می‌کنند به واردات مواد اولیه فرش اختصاص دهند.

وی گفت: موضوع اصلی، نرخ ارزیابی است. چرا فرشی که قیمت آن یکهزار دلار است، دولت انتظار بازگشت سه‌هزار دلار را داشته باشد، این ارز حاصل نمی‌شود و صادرکننده زیر بار این تعهد نمی‌رود.

وی افزود: اگر مسأله مدت بازگشت ارز حل شود، صادرات فرش ابتدا با رکود و وقفه‌ای روبه‌رو می‌شود ولی سپس آرام‌آرام شکل می‌گیرد و خود را با وضع موجود تطبیق می‌دهد.

وی گفت: در اثر اعمال این دو مورد، قیمت‌های ریالی در ایران کاهش و قیمت در بازار جهانی افزایش می‌یابد و قیمت واقعی به تعادل نزدیک خواهد شد.

وی درباره‌ی شناسنامه فرش اظهار داشت: اتحادیه با شناسنامه اختیاری موافق است و اجباری بودن آن را مفید نمی‌داند. با وضع موجود، صدور شناسنامه نه باعث بالا رفتن کیفیت فرش می‌شود و نه سهم بیشتری در بازار جهانی فرش

مشکل می‌کند.

وی تصریح کرد: شورای عالی فرش مرکب از تمامی ارگان‌ها، کارشناسان و صاحب‌نظران فرش و برای سروسامان دادن به وضعیت فرش و داشتن برنامه برای فعالیتهای بلندمدت این دستبافته است.

صادرات فرش با مشکلات عدیده‌ای مواجه است

کارشناسان و دست‌اندرکاران فرش در استان مرکزی می‌گویند: صادرات فرش در

✽ یحیی آل اسحاق وزیر بازرگانی: رقبای جهانی با شیوه‌های هجوم صادراتی مصمم هستند سهم بیشتری در بازار کسب کنند، سازماندهی جدید شرکتهای صادراتی برای جلوگیری از رقابت ناسالم بین صادرکنندگان ایرانی و سرمایه‌گذاری برای ایجاد تنوع بازارهای صادراتی و دست یافتن به بازارهای جدید در شرق آسیا، اروپا، آمریکا و خاورمیانه ضروری است.

سال جاری به علت مقررات جدید ارزی و افت کیفیت در بافت با مشکلات عدیده‌ای مواجه است.

دکتر حسین یآوری عضو هیأت‌مدیره سازمان صنایع دستی اظهار داشت: صادرات فرش در سال جاری بیش از ۳۰ درصد کاهش یافته است. تعهدات سنگین ارزی، عدم بازاریابی صحیح و استفاده از

مواد اولیه نامرغوب از مشکلات عمده صادرات فرش است.

خلیل جوق نماینده اتحادیه فرش دستباف استان مرکزی گفت: ورود واسطه‌های ناآگاه برای کسب سود، استفاده از مواد اولیه و رنگهای نامرغوب و افت بافت کیفیت قالی در سال جاری تأثیر نامطلوبی در تقاضای فرش ایران در خارج از کشور داشته است.

وی گفت: رقبای صادرات فرش ایران از قبیل چین، پاکستان، ترکیه، مراکش، هندوستان و... سعی در استفاده بیشتر از رنگهای گیاهی برای بالابردن کیفیت فرش دارند.

مسئول صنایع دستی جهاد سازندگی شهرستان محلات نیز اظهار داشت: به دلیل مخارج زیادی که استفاده از رنگهای طبیعی و گیاهی دارد، هم‌اکنون اکثر بافندگان و عاملان فروش به دنبال استفاده از رنگهای شیمیایی رفته‌اند.

وی گفت: توسعه صادرات فرش نیاز به نقشه‌های اصیل و طرح‌های مناسب تقاضای مشتریان دارد که متأسفانه کپی‌برداری نقشه از کامپیوتر که امروزه رایج گردیده باعث از رونق افتادن طرح‌های قدیمی و دلسردی طراحان

باسابقه شده است.

غلامعباس بیابانی مدیرعامل شرکت تعاونی فرش دستباف استان مرکزی می‌گوید: عدم شناخت بازارهای مصرف در خارج از ایران، از اساسی‌ترین مشکلات صادرات فرش است. در ایران بین تولیدکننده و صادرکننده فرش فاصله زیاد است و اغلب فرشهای تولیدی از لحاظ سلیقه و رنگ‌آمیزی و نقشه، مورد پسند خریداران خارجی نیست. فرش ایران از لحاظ کیفیت، مقام اول را در جهان دارد اما از حیث بازاریابی و تولید در رده هفتم و هشتم است. □

✽ مهندس علی‌نقی خاموشی رییس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن: فرشهای ایرانی با قدمت چندصدساله و مشهور در دنیا، زیر دست سودجویان قرار گرفته و بدل آنها را به بازارهای جهانی عرضه کرده‌اند که در اثر عدم حمایت از فرشهای ایرانی در خارج از کشور است. صدور شناسنامه فرش برای نجات موجودیت فرش ایران و حفظ اصالت آن، ضرورت دارد.

